СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 131. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 7. червня 1930. VOL. XXXVIII. No. 131. Jersey City, N. J., Saturday, June 7, 1930. THREE CENTS.

НА ЗЕЛЕНІ СВЯТА ПАМЯТАЙМО ЗА ІНВАЛІДІВ.

ЕПИСКОП КЕНОН ПРОВОКУЄ СЕНАТОРІВ

ВАШИНГТОН. — Методиський епископ Джеймс Кенон мол. явився перед сенатським лабіїстичним комітетом і заложив протест щодо того, що мокрі й римо-католики намагаються позбавити його заґарантованих конституцією прав свободи. Він твердив, що комітет вимагає від нього пояснень у справі його кампанії проти бувшого ґовернора Смита, а не вимагає таких вияснень від инших виборчих організацій, які попирали Смита. Кенон підніс, що він не відкличе своїх зізнань, а комітет може його карати, як захоче.

Сенатор Волш, католик, аж почервонів, коли слухав заяви Кенона. У відповідь на те Волш зазначив, що заява Кенона є визиваючою. Щодо самої річи підніс, що лабіїстичний комітет розбирає всі виборчі надужиття, про які тільки знає, і коли Кенон знає про виборчі комітети, які добивалися чогось лабіїстичною дорогою, повинен це донести комітетови, а справу ту розбиратимуть у такий самий спосіб, як розбирають лабіїстичну акцію Кенона.

РЕЛІҐІЯ НЕ ВМИРАЄ.

БРУКЛИН. — Секретар праці Джеймс Дейвис приглядався діточій параді, влаштованій з рамени „Сондей Скул Юніон". В параді взяло участь понад 100,000 дітей. У своїй, виголошеній з того приводу промові, Дейвис підніс, що приглядаючися тій параді, треба признати, що реліґія не вмирає, але оживає.

ЖИДИ ДЕМОНСТРУЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Заходом американських сіоністичних організацій влаштовано в Ню Йорку жидівську демонстрацію з приводу замкнення жидівської іміграції до Палестини. Протестуюча демонстрація була звернена проти Великої Британії. Головний бесідник, рабін д-р Вайс, говорив, що ліпше булаб Англія зробила, якби була не попирала жидівських домагань щодо Палестини, ніж має тепер Жидів зраджувати.

В демонстрації, яку поведено Пятою евенею й иншими головними вулицями, взяло участь 25,000 Жидів. На переді йшов 85-літний старий Жид з Палестини, котрий видержав цілий похід і уважно прислухувався до промов, хоч на дворі була спека, яка доходила до 90 степенів.

Жиди несли з собою святі книги і співали старі еврейські пісні.

ПРИМІРНИЙ ПРЕЗИДЕНТ.

ГАВАНА. — Кубанський президент Ґерардо Махадо взявся ратувати державний буджет в той спосіб, що зменшив свою річну платню, яка виносила $25,000, на $12,000. За ним пішли державні урядовці й згодилися на зменшення платень. В той спосіб зменшено недобір на $12,000,000.

На Кубі панує економічна криза, бо спала ціна на цукор. Як відомо, Куба продукує пяту частину цукрової продукції цілого світа.

НАСЛІДНИЦЯ ДЕЙВИСА.

ВАШИНГТОН. — Як републиканці так і демократи з Небраски погодилися щодо того, щоби запропонувати Мисс Ґрейс Еббот, теперішню президентку Дитячого Бюра, на секретаря праці, на місце Джеймса Дейвиса, котрий стане сенатором.

ЛІТАК ЗЛЕТІВ У ВОДУ.

БОСТОН. — Тримоторовий літак піднісся у бостонській пристані, щоби відлетіти до Ню Йорку з 15 подорожними. Та наслідком зіпсуття у моторі літак злетів у море. Один подорожний забився на місці, а инших виратували.

ФРЕЛІНҐГАЙЗЕН ЗА ІЗОЛЯЦІЮ.

АТЛЕНТИК СИТІ. — Бувший сенатор Джосеф Фрелінґгайзен виголосив свою кандидатську бесіду як кандидат на номінацію на сенатора з републиканської партії. Він зазначив, що 150-літна американська традиція каже Америці держатися здалека від ріжних міжнародних замішань. Америка не належить до Ліґи Націй і добре робить і не повинна належати до Міжнародного Суду, бо він є судом Ліґи.

ЗАБИВ ЗНАХОРКУ.

БРУКЛИН (Ню Йорк). — Лоренс Колинс витратив $500 на „спіритуалістичне" лічення своїх ніг, які покалічив підчас нещасливого випадку з елевейтром. Миссис Пелмира Сабаля і її чоловік оголошували, що вилічують усі хороби „спіритуалістичним способом". Колинс ходив до них пів року й побачив, що це все ошуство. Тоді прийшов з своїми опухлими ногами до Миссис Сабаля і зажадав звороту грошей, а коли вона його висміяла, він виняв револьвер і вистрілом положив її на місці трупом. Рівнож ранив її чоловіка, а потім віддав себе в руки поліції.

ЗНАЙШЛА ВТРАЧЕНІ ДОРОГОЦІННОСТИ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорські детективи відкрили шайку бандитів і забрали їм дорогоцінности вартости яких $1,000,000. Між ними знайшлися дорогоцінности, вартости $50,000, які вкрадено минулої зими в Миссис Фредерик Десберґ, коли вона жила в Галивуд у Флориді.

ТЯЖКІ БОЇ В КИТАЮ.

В боях між північними провінціями та військами нанкінського уряду тепер бере участь півміліонова армія. Покищо війська Кай Шека здержали дальший наступ військ північних ґенералів, ведучи контр-атаки та затримуючи сильний натиск противників. Обі сторони мають великі втрати.

ХОЧУТЬ ЛІТАТИ ПІВНІЧНОЮ РУТОЮ.

Анґлійське правительство виряджає в Ґренляндію наукову виправу, яка має дослідити можливість лету літаків з Анґлії до Канади північною, полярною рутою. Коли досліди дадуть задовольняючі висліди, тоді буде заведена реґулярна повітроплавна комунікація між Анґлією та Канадою через Ґренляндію.

ГЕРОЙСЬКИЙ УЧИНОК МАТЕРІ ПРИ РАТОВАННЮ ДІТЕЙ.

Мати двох синів і її чоловік показали свою відвагу і геройство при ратованню двох малих хлопчиків у ріці Саскачеван. Драма відбулася в Едмонтоні коло одного моста, який є збудований на ріці Саскачеван.

Вище згадана родина приїхала з Каліфорнії до Едмонтону на візиту. Вони стали автомобілем якраз недалеко ріки і вийшли на її беріг приглядатися гарному видові. Хлопчики, з котрих один мав 4, а другий 6 літ, наближилися до самого краю берега, земля зпід їх ніг усунулась, а вони, як трималися за руки, так обидва разом полетіли стрімголов у ріку. Мати, бачучи це, скрикнула, і не зважаючи на те, що не вміє плавати, скочила в убранню до ріки. Коли старшого хлопчика витягнула, лишила його на березі і пустилася ще за другим. Але цим разом вже їй не дописало. Умучення і мокре одіння тягнуло її на дно. Вона не змогла вже опертися силі води. Вода пірвала їх обоїх і несла з собою. Тоді чоловік, не вагаючися, скочив у ріку і по тяжких зусиллях виніс жінку і хлопчика на беріг.

ЧИСЛО ВТІКАЧІВ З С. Р. С. Р. ЗБІЛЬШАЄТЬСЯ.

Число втікачів з С. Р. С. Р. до Польщі з весною збільшилося. Останніми днями польські власти знову задержали на польсько-совітській границі 82 особи. Є це самі мужики, що втікають з С. Р. С. Р. перед колективізацією землі.

ВТІКАЮТЬ ІЗ СВЯЩЕНИЧОГО СТАНУ.

О. Нагірняк з Устя Путилова від двох літ проситься на иншу парохію, бо його жінка хора й лікарі сконстатували, що повітря в Устю для неї загостре. Хоч о. Нагірняк долучив і свідоцтво слабости своєї жінки, то конс. радн. Васілеску опорожнену парохію по о. Маланчукови в Дихтинці дав священикови, котрий має тільки два роки служби. З огляду на те рішився о. Нагірняк покинути священичий стан і виїхати до Америки. — („Час").

БАНКРОЦТВО ВЕЛИКОЇ ВІДЕНСЬКОЇ ФІРМИ.

В Відні збанкротувала велика фірма жіночої конфекції Людвіка Цвібака, що існувала 65 літ і знана була поза границями Австрії. Причина банкроцтва — фінансова й господарська стагнація в Австрії.

ІДЕ ДО ЛОНДОНУ.

Угорський премієр-міністер Бетлен заявив, що він скоро поїде до Лондону на запрошення Мек Донелда. Це буде перша поїздка премієра Угорщини до Анґлії по Великій Війні.

ҐРІМ УБИВ ЧОТИРОХ.

В Чехословаччині біля міста Братинець ґрім убив двох хлопців та двоє дівчат у віці від 16 до 18 років, які в числі десятьох заховалися від дощу під деревом. Инші шестеро набулися лише страшного переляку або легкого попарення.

ЧУЖИНЦІ НЕ МАЮТЬ ПРАВА ГОЛОСОВАННЯ.

Департамент державного секретаря в Канаді видав розпорядження, силою якого всі чужинці, замешкуючі Канаду, котрі ще до цього часу не внесли подання о горожанські папери, не будуть мати права голосувати підчас домініяльних виборів, коли би вони відбулися в половині серпня. Відділ, який занимається виданням горожанських паперів, предвиджує тепер великий наплив подань.

КАНАДА ЗАДУМУЄ СПРОВАДИТИ РЕНИ.

Шкіри, роги і мясо ренів є одною з найбільших індустрій Аляски. Канада, бачучи це, задумує також купити коло 3,000 ренів і розвести їх на підбіґунових просторах. Злучені Держави зробили це в себе вже давно. Вони спровадили були до Аляски 1,300 ренів, а тепер мають їх 200,000. З ренів Злучені Держави тягнуть великі зиски.

ЛЬВИ У ФРАНЦУСЬКИХ ЛІСАХ.

Підчас останньої повені у Франції вода затопила у Місаку цирк і всі думали, що циркові льви втопилися також. Але на днях у лісі в Ґасконії льви напали на телята, що там паслись, і поранили пастуха. Серед населення повстав переполох. пастухи повтікали додому і тепер військо ходить по лісі та шукає львів, щоб їх убити.

ЗАМАХ НА ПАПУ?

З Риму повідомляють, що там арештовано в Соборі св. Петра три комуністки, переодягнені за черниць, які приготовляли бомбовий замах на папу.

ПАМЯТНИК ЖЕРТВАМ ВІЙНИ.

Як відомо, околиці Асіяґо були центром австрійсько-італійських боїв підчас світової війни і в цих околицях полягло найбільше вояків з обидвох армій. Італійський ґенерал Фараконі, інспектор секції для охорони воєнних могил при італійськім міністерстві війни, розпочав акцію будови памятника жертвам італійсько-австрійської війни. Цей памятник має стати під Асіяґо, матиме 50 метрів висоти, так, що його буде видно далеко навкруги. Ґенерал Фараконі подає статистику, з якої видно, що на італійській території є 1,840 військових цвинтарів, на яких лежить 200,000 австрійських вояків і 300,000 італійських. Більшість цих вояків буде перенесена під памятник біля Асіяґо і похорони цих жертв війни відбудуться з великою урочистістю, улаштованого італійським міністерством війни.

З ЧОГО СКЛАДАЄТЬСЯ ПАРЛЯМЕНТ КАНАДИ.

Парлямент Канади складається з сенату, який має 96 членів, і з палати послів, яка має 245 членів. Сенаторів назначує урядуюче правительство на ціле життя, а послів вибирають люде на пять літ.

ҐРІМ УБИВ ЖІНКУ.

Підчас буревію, який тими днями лютував над Новим Битомом, ґрім убив 76-літню селянку Єлисавету Прускову.

ПРОТИРЕЛІҐІЙНА БОРОТЬБА В СРСР.

„Безбожник" подає, що в Сталінгородській окрузі товпа віруючих напала на комуністів, котрі кермували справою засівів, і побили їх. В селі Малороси біля Омська арештовано священика за антикомуністичну промову в церкві. Вплив цього священика довів до повного упадку сільської комуни „Червона Гора". В селі Купцево під Москвою член церковної ради застрілив комуніста Горошкова. Вбивника розстріляно.

ПРАВОСЛАВНІ СВЯЩЕНИКИ-ВТІКАЧІ ПРО РЕЛІҐІЙНИЙ ТЕРОР НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Варшавські „Вядомосці Украінскє" подають: Серед утікачів з Радянської України, які втекли до Польщі, є чимало православних священиків. Вони оповідають, що переслідування тривають дальше в цілому краю, головно духовенства, однак віра в народі не остигла. Матеріяльний стан священиків є жалюгідний. Київська поліція арештувала недавно на вулицях 140 священиків за жебранину. Багато буквально вмирає з голоду, або тікає під прибраним прізвищем, щоби скрити свій духовний стан. Зате зявився новий тип священика, може дещо з сумаричним знанням догм, але натхненого палкою вірою. Ті священики походять з селянських і робітничих сфер та назовні. одягом, не ріжняться нічим від своїх вірних. Богослуження відбуваються потайки у приватних хатах. Літурґічні предмети зроблено примітивним способом. Священики-втікачі стверджують м. і., що III. Надзвичайний Собор Української Православної Автокефальної Церкви, скликаний в кінці січня ц. р. до Київа, під натиском з боку ДПУ був змушений зліквідувати Церковну Раду, себто розвязати саму Церкву, однак на ділі Церква істнує і ділає дальше; епископи розпорошились по епархіях. Арештовані слідуючі вищі духовники, як відомо вже: митрополит Липківський, архієпископ винницький Константин Кротевич, арх. подільсько-каменецький Микола Пивоварів і арх. одеський Івченко. Арх. Ярещенко з Харкова засланий до Туркестану й арх. Орлик з Житомира на Соловецькі острови. Большевицький уряд хотів мабуть виточити масовий процес українському православному клирові, але цю думку, здається, занехано. Священики-втікачі звертають увагу, що привязання населення до реліґії і його опозиційний настрій такі великі, що комісар ДПУ, який був на згаданому київському Соборі автокефальної церкви й заініціював підступом та силою „постанову" Собору про саморозвязання, всетаки вважав за відповідне розвязати Собор також в імени влади.

ДЕНЬ ҐАНДІЯ ПРОЙШОВ СПОКІЙНО

БОМБЕЙ (Індія). — По всій Індії, крім пешавурського району, „день Ґандія" пройшов спокійно. Лише в Бомбею та в деяких инших містах відбулися вуличні демонстрації прихильників Ґандія. Демонстранти несли плякати з написами, закликаючими Індусів до мирного бойкоту британських фабрикатів, краму та влади.

Лише в одному випадку двох поліційних сержантів легко побито камінями. 140 Індусів поставлено перед суд за напад на сільний склад у Ворлі. 115 засуджено до вязниці на 3 місяці кождого, за незаконні масові збори. 25 инших засуджено на один день арешту кождого, бо вони ще молоді юнаки. Ці засуджені заявили судови, що коли вони не будуть покарані тяжче, то цими днями знову нападуть на сільні склади.

БОЇ З АФҐАНЦЯМИ.

ПЕШАВУР (Індія). — Британські війська тепер ведуть бої з Афґанцями, племени Афрідіс, які в числі від 7 до 14 тисяч добре узброєних перейшли через кордон Афґаністану, наступаючи на Пешавур та на фортецю Бара. Наступ цей ведеться під кличем відплати за масакру Індусів-магомедан, яка сталася підчас здушення недавнього великого повстання в Пешавурі.

Власники понищили телеґрафічне та телефонічне сполучення між Пешавуром і Бароком, понищили деякі мости й тим ускладнили воєнні операції британських військ. З обох сторін вивязались уперті бої, в яких зі сторони Британців беруть участь панцирні авта, тенки й літаки.

По останніх відомостях Афріди розбилися на численні окремі відділи, які розсіялися на широких просторах. Це затруднює боротьбу з ними, бо вимагає значно більших сил, ніж Британці тут мають.

НЕ БУДЕ ТУНЕЛЮ МІЖ АНҐЛІЄЮ І КОНТИНЕНТОМ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Стало відомо, що правительство Мек Донелда на одному з найближчих засідань парляменту повідомить, що воно є проти будови тунелю під каналом Ляманш, який сполучував би анґлійські острови з европейським берегом. Причиною цього є те, що Анґлія далі хоче лишатися ізольованою на своїх островах ізза „стратеґічних" міркувань.

Таким чином треба вважати, що пятьдесятьлітня мрія про будову такого тунелю, який дав би можливість скоро й легко переїздити потягами з Европи до Анґлії, тепер, якщо не буде похована на завжди, то в усякому разі буде відсунена на дуже довгий час. Проти тунелю протестують анґлійські мілітарні кола й Мек Донелдови доводиться з ними числитись.

ПОДАТОК З НЕЖОНАТИХ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Правительство вирішило оподаткувати нежонатих мужчин у певному віці новим податком у висоті 10% їх звичайного податку з прибутків.

ЦЕПЕЛІН ЩАСЛИВО ПРИЛЕТІВ ДО ЕВРОПИ.

ФРІДРІХСГАФЕН (Німеччина). — „Ґраф Цепелін" щасливо перелетів через океан і після короткої зупинки в Севілі вирушив у дальшу подорож. Останні відомости, одержані по радіо з повітроплава, кажуть, що він летить над Середземним морем, між Еспанією та Францією, наближаючись до французького берега. На ньому все знаходиться в повному порядку. По дорозі він витримав невелику бурю.

ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОГО МИТНОГО ЗАКОНУ.

ПАРИЖ (Франція). — Дві ґрупи індустріялістів та промисловців заявили, що новий митний закон Злучених Держав, який тепер обговорюють у конґресі, буде дуже тяжким ударом по французькій промисловости й зовнішній торговлі. Високими митними законами Франції проти американських фабрикатів, як дехто пропонує, не можна буде боротись успішно.

Вся Европа мусить обєднатися для спільної боротьби проти нового митного закону Америки, який принесе страшну депресію для европейського торгу й промисловости. Найліпшим засобом такої боротьби признають, що треба старатись осягнути порозуміння зі Злученими Державами шляхом переговорів, через відповідні представництва у Вашинґтоні.

ГОТУЄТЬСЯ ЛЕТІТИ ДО АМЕРИКИ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — На летничому полі в Куразі йдуть поспішні приготовання для відлету знаменитого летуна Сміта з Ірляндії до Ню Йорку. Пятьсот жовнірів приготовлюють відповідну дорогу для розгону на ній літака, на якому Сміт хоче летіти.

Він тепер лише чекає скоршого закінчення цієї дороги та відповідної погоди, щоби розпочати свій відважний і ризиковний лет. Сміт свого часу перелетів, разом з иншими двома летунами, з Америки до Австралії через Великий океан.

КРИТИКУЮТЬ БРИТАНІЮ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Засідання мандатної комісії Ліґи Націй в справі Палестини далі провадяться у великому секреті. Відомо лише, що британська делеґація в комісії змушена відповідати на дуже сувору критику, особливо в справі припинення еміґрації Жидів до Палестини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
...an newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.0
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.7
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЯГЛИХ ШАНУЙМО, ЗА ЖИВИХ НЕ ЗАБУВАЙМО

Ще в часі, коли велася світова війна, а на українських землях лялася українська кров, виринали в краю дивні могили. А дивні вони тим, що вже за Австрії виднів на тих могилах напис „ПОЛЯГ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ". Це були написи на дубових хрестах на могилах, висипаних там, де спочивали полеглі Українські Січові Стрільці, оті перші добровольці, які під австрійським стягом пішли добувати волю Україні.

Отих могил є тепер дуже богато. Є вони й по долах і по горах, над Дністром і над Дніпром. І спочивають придніпрянські браття вічним сном на галицькій землі, а придністрянські на землях Великої України. А та ворожа рука, яка загнала їх до могили, не дає їм і тепер спокою. Бо не допускає до того, щоби їх память жила між народом. Ломлять вороги хрести, нищать написи, розкопують могили й викидають кости з гробів. Читайте краєві часописи, а побачите, що це все є тепер звичайною подією.

Та це тільки зміцнює нашу силу й ненависть до ворогів. Бо доперва тепер зачинають усюди цінити могили поляглих, коли бачать, як дуже боїться ворог навіть тих, що в гробі. І тому з року на рік під Зелені Свята кожда громада старається довести могили поляглих до найбільшого порядку, а на самі свята виходять масово з процесіями, щоби пошанувати память поляглих й набрати на їх гробах духа й завзяття до дальшої боротьби.

А разом з тим маніфестує рідний край свою пошану до героїв ще й тим, що збирає жертви на інвалідів, себто тих, що вже стояли над могилою, але вратувалися і жиють далі, але як немічні каліки.

Могил поляглих стрільців у нас в Америці нема. Але мимо того ми ті могили шануємо. По многих громадах висипано на українських цвинтарях стрілецькі могили на памятку по тих, що порозкидані по рідній землі. Дотого майже кожда громада ставить таку могилу в церкві чи на сцені хоч раз у рік, щоби тутешній іміграції пригадати ті великі жертви, які понесли наші браття в краю в обороні державної незалежности. Значить і ми шануємо в Америці наших борців по своїй спроможности. І ми збираємо жертви на наших інвалідів, як їх збирають в краю.

Та цього року треба зложити більше як звичайно, бо ми ще по трох роках збірки не зложили навіть тих $30,000, які наша іміграція рішилася зібрати на будову Дому Українських Інвалідів. Нам бракує ще яких $5,000, які мусять бути зібрані ще того року. Тому памятаймо на те на цьогорічні Зелені Свята.

Д-р Остап Грицай.

НА МОГИЛАХ ГЕРОЇВ.

З приводу зеленосвяткових обходів.

Величаве, пропамятне кожній українській душі Свято Героїв, свято присвячене памяти Тих, що поклали свої буйні голови на боєвищах у **збройній боротьбі за створення нової Самостійної Соборної Української Держави!** Поминаємо нині врочистими богослуженнями й обходами визвольні подвиги нашої **Української Галицької Армії,** незабутні геройства **Січових Стрільців** і складаємо з глибин люблячого серця вдячні жертви для **Українських Інвалідів.**

Так!

Український нарід зберігає саме сьогодні що найтісніший звязок з освяченими кровю традиціями своєї щойно простомонілої, хоч певно не останньої боротьби **за Волю України.** І повний жертвенного пієтиму, вшанує він і вміє вшанувати кріваві труди і надлюдські зусилля своїх найкращих борців, упавших в велитенському змаганню України з новими наступами лютої Москви і мерзавої Польщі на її благословенні богацтвом і красою землі. І знає український нарід гаразд, що з кожною піснею, відспіваною в честь поляглих Героїв Рідного Краю, з кожним вінком, покладеним на їх святих могилах, і з кожною жертвою на Українських Інвалідів, він надихується новим боєвим запалом і повний нового розмаху повертає на одиноко спасенний шлях **збройного змагання** за оконечне визволення України з московських і ляцьких оков. Бо це і справді одиноко спасенний для поневолених — отой шлях збройної боротьби проти чужинецьких наїздників. Він один стає незрушимим ґрунтом для самостійної державности народу, якщо та збройна боротьба велася в повнім обєднанню народніх мас та була кермована провідниками з характером, з розумом і з лицарською честю. Тільки шлях збройної боротьби провадив борців до таких досягнень, які завершували їх змагання всеціло, примушуючи чужинецьких наїздників до повної згоди на домагання, диктовані розвойованим народом зі зброєю в руці. Століття **визволення Бельгії** зпід голяндської влади і проголошення її самостійної державности, святковане врочисто Бельгійцями саме цього року (1830—1930), як теж таксаме століття **визволення Греції,** а попри них стодвацятьліття нечувано **геройської боротьби колишніх Тирольців** проти деспотії накиненої їм **Наполеоном (1805 р)** баварсько-французького правління, дають нам нині добру нагоду пригадати собі ще раз дорогоцінну науку історії щодо **фактичної непереможности** всякої послідовно веденої, розумно зорганізованої і характерними провідниками кермованої боротьби зброєю проти ворогів навіть тоді, коли, як то кажеться, всі сили світа є з ворогами.

Бо й ті, як здавалося, всемогучі сили ворожого світа являются в даних обставинах тільки велитом на глиняних ногах, коли народ поневолених зважиться наступити на них з усім жаром незломного боєвого хотіння. **Незломного, непримиримого, нічим ні ніким неустрашимого хотіння боротьби.**

От, коли тому сто років Бельгійці рушилися добувати собі державної самостійности, то вони таким чином нарушували в першу чергу постанови великих європейських держав на відомому **Віденському Конґресі (1815 р.),** в силу яких потентати Европи присудили Бельгії творити з Голяндією і під суверенітетом голяндського короля Вільгельма І. нідерляндське королівство. Присуд, який нагадує подекуди славетний рішенець **Рада Амбасадорів в Парижі 1923 р. щодо Галицької України.** Але після того, як Бельгійці зміркували, що голяндський король не придержується надто точно заприсяженої конституції, насилує їх державно-горожанські вольности, а Голяндцям дає скрізь таке першенство, що нпр. в р. 1829 було на високих становищах 317 Голяндців, а всього 81 Бельгійців, то вони сказали собі, що постанови конґресівських дипльоматів — це таке собі просте нахабство чужинецьких панів за зеленим столом, а голяндське правління звичайнісеньке собі насильство якогось там Вільгельма над Бельгією. Раз вони ще раз пробували жалуватися перед Вільгельмом на заподіяні їм кривди, а тоді королі розгнівався і сказав: „Це ганьба казати мені щось подібного в очі!" Колиж Бельгійці почули про це, то вони присягнули на великих зборах, що завжди й на віки „будуть боронити своїх прав аж до повної ганьби в очах ворога" тай ще веліли виготовити пропамятні медалі зі словами: **„Вірні своєму змаганню аж до ганьби".** Ніщо не залякало їх, кожна перепона тільки підсилювала їх завзяття, і от, скоро тільки **27. VIII. 1830** вибухнула у Бріссель революція, вона наперекір усім змаганням ворогів виявила такий щасливий, хоч і крівавими боями окуплений перебіг, що **вже в р. 1831** Бельгія як самостійна держава мала свого окремого короля, Леопольда І. Кобурга. Але подивіться ви на провідників тої бельгійської революції! На залізного своїм революційним характером **письменника Людвика де Потера,** на Фандерваєра і Ліндена, барона Ґуґфорста і Демероде, — а не стрінете між ними ні одного, що з нині на завтра зраджував би ідеали Революції так, як це тепер бачимо в нас в декого з начальних колись виразників визвольних змагань України... І не сиділи вони за ворожі гроші самотою в затишу мертвецької еміґрації, а вдержували водно животворні звязки з широкими масами народу. — І не йнакше було воно з Грецією, що, повставши проти деспотії султанів, мусіла заразом важкою дипльоматичною боротьбою зеднувати собі прихильність правлінь найважніших держав Европи (головнож Англії, Франції, Австрії і Росії), або з Тирольцями незабутнього героя **Андрія Гофера** (розстріляного по наказу Наполеона **1810 р.),** який наперекір цісарським договорам у Пресбурґу проголосив на ввесь світ своє тверде, мужицьке:

— Тироль не хоче бути під Францією, Тироль хоче виборити собі право своєї волі!

І Гофер не осоромив свойого слова. Від квітня до листопада **1809 р.** Тирольці **трикратно** знищили ворожі армії так, що простий верховинець Гофер став властиво одиноким пано рідного Тиролю.

Як сказано:

Тільки збройна боротьба довершувала чудес в історії визвольних рухів людства.

І що так воно і справді, на це доказом і наш власний визвольний подвиг в хуртовинах останньої світової війни, який, хоч і не досягнув трівких успіхів відносно самостійної української державности, то всетаки став пропамятною датою в історії визвольних змагань новітньої України, розбудивши в широких масах чужу їй досі **державницьку свідомість,** звязану тісно з ненавистю до чужинецького наїздника та зі стремліннями до оконечного здійснення ідеалу власної, ні від кого незалежної, нікому не підлеглої держави. І що наше громадянство вдячне є Героям України за їх подвиги в тій визвольній боротьбі та за створену ними нову, вищу національну свідомість в нас, про це переконують нас кожнорічні Листопадові свята таксамо, як і прегарні своїм пієтизмом зеленосвяткові обходи, а з цим в рівній мірі і **національні жертви для Українських Інвалідів,** сума яких — як показує останній виказ Головної Ради Українського Товариства допомоги інвалідам у Львові — досягнула за перше чвертьрічча ц. р. **висоти $10,486.95.** А безліч тих протестаційних віч, які наш нарід по всіх закутках свойого життя влаштував в останньому часі з приводу смертельного суду над нашими діячами на Радянській Україні, счиненого хижими катами червоної Москви в їх лютій ненависти до всього, від чого несе подихом волі, поступу і самостійности? Це теж знаменний відгук трівкого закріплення **геройської ідеольоґії в нації** України і без огляду на те, що зрадницьке москвофільство підводить в нас голову в безсоромний спосіб, обнажуючи свої подлі рабські інстинкти на сторінках усякого роду большевицьких шмат з цинізмом, від якого стогнуть могили Героїв. Справді — як важко накликувати в нас до обєднаної боротьби народу проти чужинецького наїздника по зразцям колишніх Бельгійців, Греків та Тирольців, коли бачиться те безпримірне упідлення, з яким наші москвофіли таки з першим десятьліттям після подвигу Героїв України вислугуються за Юдовий гріш смертельному ворогові Рідного Краю!

Але щож — нікчемність зрадників нації вчить нас укупі з шаліттям її ворогів найкрасше, скільки пресвітлого геройства є по стороні тих, що ніколи не поклонилися Сатані чужинецької деспотії і не хотіли приймати з його рук хитро обіцяного Єрусалима народу. І саме сьогодні безконечні шари свідомих синів і доньок України видвигнуть на могилах Героїв дужі руки, може з більшим завзяттям, ніж попередніми роками, — до врочистої присяги:

Всі сили народу в жертву за Волю України!

Всі сили народу до збройної боротьби з московськими деспотами!

Всі сили народу до збройної боротьби з мерзавими Ляхами!

І вічна ганьба москвофільським прислужникам в рядах громадянства України!

Хай зганяють московські тупололоби у свойому царстві тьми українських діячів на нові смертельні суди та **на соловецькі острови московської волі,** хай розкопують ляцькі драпнтюхи могили Героїв України так, як обезчестили їх ще так дуже недавно **в Поморянах** — на сам Великдень — **та в Козові** (д. 5—6/V ц. р.) — всі ті ворожі злочини тільки поглиблять жажду геройської помсти в народі і тільки приспішать вибух революційної пожежі на окупованих землях України. Протягом тисячліть дотеперішньої людської культури не вдалося ніяким деспотам, ніяким царям, ніяким Грозним ні навіть Наполеонам знищити у свідомости народів туги за повною свободою і спромоги боротися за Неї. І не знищать її і в нашому народі ні большевицькі душителі пролетаріяту, ні ляцькі злочинці.

Герої України — Ваш народ чуває!

В. Будзиновський.

ЯК СВИНЯ ЗДОХНЕ.

Оповідання.

(6)

— Воно справді неначе би верзіння божевільного. Але як подужаю батька, до чого мені потрібна смерть безроги, розкажу тобі все з початку. Тепер прошу тебе, зроби мені лиш одну прислугу. Прийди зараз до нашого хліва і подивися на свиню. Потому на ухо скажи мені, чи та безрога здохне, як її не будемо лікувати. Як боїшся мене, то возьми з собою свого пастуха. Прийдеш?

— Як можна з пастухом, то прийду. Лише віднесу молоко до хати.

Павло відійшов і коло своїх воріт ждав на Катрю. Вона прийшла з пастухом всі троє пішли до хліва. Катря придивилася безрозі, вдарила її мітлою і вийшовши з хліва, пустилася до воріт. Павло ішов з нею. Пастух, запираючи хлів, лишився троха позаду. Катря промовила шепотом:

— Свиня здохне. Вона вже здихає. Якби ти був покликав мене вчера, то я мабуть була би спасла її. Тепер вже запізно. Їй ніщо не поможе.

Сміючися на кутні зуби, додала:

— Чи ти не хочеш зробити з неї ковбасу і гижки на наше весілля?

— Не жартуй і не смійся з мене, бо я вимудрував спосіб на мого батька. Я вже змяк, тепер він змякне. Кажу тобі, кінець буде добрий. Після завтра прийди на розмову, як раніще приходила. Се буде або послідна наша розмова, або перша на инший лад. Надіюся, що буде те друге.

Павло вернув до хати і не знав, чи приготовити батька на неминучу смерть свині, чи виждати, аж свиня здохне. Батько вже й так був дуже сердитий і нарікав, що без доброї господині марнується його праця. Чистив оборіг на свіже сіно і під хворостом, яким був вистелений спід, знайшов з півтора копи яєць вже смердячих. Павлови було се дуже на руку, прийшло неначе на його замовлення. Про свиню лінше було нині не згадувати, щоби завтра, як свиня в ночи здохне, прийшов другий удар і показав батькови, що до хати мусить прийти справжня господиня, бо инакше ціле господарство чорти возьмуть.

Полягали спати. Батько вже вснув, син ще думав, якби то завтра зачати з батьком про здохлу свиню, і що робити, якби, борони Боже, свиня не здохла. У вікно, під котрим було ліжко, хтось злегка застукав. Звичайно робила так наймичка, як Павлови хотіла щось сказати. Павло вгадав, що свиня мабуть вже здохла. Вийшов тихцем з хати. Справді так було. Наймичка була в трівозі, бо знала, що старий всю вину звалить на неї. Боялася, що ту свиню буде мусіла рік або й довше відслугувати. Павло успокоїв її кажучи, що всю вину возьме на себе. Батько насварить, нагримає, тай скінчиться малим дощем з великої хмари. Вернув назад і зараз вснув.

На зорях, коли батько ще спав, схопився, пішов до хліва і небіжку свиню витащив на подвіря. Став копати глибоку яму, щоби стерво поховати. Наймичці сказав, щоби, поки не мине буря, батькови не показувалася на очі. Павло не хотів мати свідка своєї розмови з батьком. Наймичка послухала ради Павла. Як лиш господар встав, наймичка вхопила сапу, та побігла в поле підгортати кукурудзу. Павло пішов до хати до батька і зачав:

— Знов сталося нещастє. Таке, що мені лячно й сказати. Знов через те, що нема господині, яка розумілась би на господарстві. Якби в хаті небіжка мама, то в пору була би доміркувалася, що свиня хора на рожу. Як не мама, то Катря, наймичка сусіда була би свиню виратувала. А так, наша наймичка запізно догадалася, що свиня хора. Я покликав Катрю, але вже було пізно. Свиня взяла, тай здохла.

Батько крикнув з жахом:

— Здохла свиня?! Може та податкова?

Вистрибнув з хати і пустився до хліва. Біжучи через подвіре побачив небіжку біля ями викопаної Павлом. З заломаними руками і похиленою головою стояв над стервом і туманів. Для нього смерть тої, саме тої свині була великим ударом, бо то була свиня податкова. Гусак був завзятим ворогом всяких податків, бо вони обскубували ріжні його приходи. Через ті податки йому здавалося, що він зі свого господарства не має ніякої користи грішми. Як продав пшеницю і з того, що за ту пшеницю взяв, заплатив ґрунтовий податок, то хоч більшу решту сховав до скрині, йому бачилося, що за пшеницю не дістав нічого, бо се, що дістав, надібрав податковий уряд. Як продав теля, і з тих грошей заплатив домовий податок, то йому було так, начеби податковий уряд забрав ціле теля. Він вирахував, що якби продав одну добру свиню, то вона заплатила би всі податки і всі додаткові драчки. Тоді ті додатки і драчки не надскубували би всіх инших грошевих зисків з його господарства. Пропала би тільки одна свиня, все решта лишилось би при нім ціле: як не в грошах, то в натурі. Гусак що року не зробив сього, то лиш для відставляв одну свиню і годував її на податки. Її він до свого маєтку вже не рахував, отже його не боліло, як весь гріш, який за неї дістав, пішов на податки. Зате йому бачилося, що він вже не має жадних, ним і всіми хлопами так зненавиджених податків.

Тепер цілий той податок треба було закопати, бо здох. Для Гусака був се такий удар, що він вже й не думав чіпатися наймички за занедбаннє чи недогляд. Мовчки стояв і дивився, як Павло кидає свиню в яму і присипує глиною. Аж коли Павло скінчив, батько, не кажучи ні слова, пішов до хати. Павло пішов за ним. Батько сів на лавці за столом, Павло походжав по хаті. Коли батько все ще мовчав, Павло промовив:

— Так, тату, далі не може бути. Як сюди не прийде господиня, що буде вміти і буде мати право орудувати всім, як своїм власним, то з цілого господарства не лиш не будете мати ніякої користи, але ще й задовжитеся і ваш ґрунт піде на ліцитацію. Господиня мусить прийти сюди і запанувати в хаті.

Батько мовчки бубнив пальцями по столі та слухав сина, що вичисляв усі шкоди, які в господарстві наробив брак господині. Вислухавши, сказав здивований:

— Се ти кажеш мені? Ти, мій рідний син, що жде на мою відумерщину? Діти инших вдівців бють на батька, як він загадав ще раз женитися, бо на тім вони мусіли би потерпіти. Ти хіба не знаєш, що я маю лише десять моргів? Як оженюся, то моїм маєтком мушу якось обезпечити не лиш тебе, але й мою жінку, твою мачуху. А що буде, як друга жінка обдарує мене дітьми? Як буде одно, то ти дістанеш лише третину моєї відумерщини. Як буде троє, четверо, пятеро... то кілько прийде на тебе? Раніше я думав, чи не оженитись би мені ще раз. Як я не зробив сього, то лиш для твого добра, щоби ти дістав цілий мій маєток. Тепер ти сам радиш мені таке на твою власну шкоду?

Зразу Павло слухав остовпілий. Коли батько вже кінчив, син підсміхався. Коли батько скінчив, Павло промовив:

— А деж би я, тату, радив вам на ваші старі літа класти голову під євангеліє! Я й не важивсь би вчити вас, та накидати вам такий тягар і такий клопіт. Я думав так, що цілу домашню господарку доконче треба би як найскорше, таки зараз, передати в руки доброї господині... не моєї мачухи, а моєї власної жінки. Щоби ратувати господарство, хочу оженитися. На те мушу вперід стати власним господарем. Їдьмо, хочби й нині, до міста, до нотаря. Перепишіть на мене ваш маєток і зробіть мене власновільним, щоби я міг оженитися. Таким способом і господарство спасете і будете у мене безжурно доживати свого віку.

— Ага? Ти туди заходиш? Переписати на тебе ввесь мій маєток? Хіба би я дурний був! Я знаю, як виходять ті батьки, що вивінували своїх діточок, собі нічого не лишивши. Ходять за прошеним хлібом.

— Я не такий син як инші.

— Я знаю, що ти не такий. Але чи ти знаєш, яка для мене буде твоя жінка? Щоби ти вже тепер знав, як між нами буде, то скажу тобі зараз. Бо й я вже думав, чи не добре було би оженити тебе. Отже, як тебе оженю, то перепишу на тебе лише половину, себто пять моргів. Решту і хату лишу собі, але тебе з жінкою прийму до моєї хати. Другу половину мого ґрунту вйарендую тобі за дурничку. За те, що будеш мене годувати. Решту моєї батьківщини дістанеш на власність по моїй смерти. Инакше не буде, отже про все те нема що й балакати. Як хочеш женитися, то розглянуся за гідною дівкою.

— Не буду з вами перечитися. Прийму вдячно те, що самі даєтее. Але зробіть се зараз. Перепишіть на мене 5 моргів і зробіть мене власновільним, щоби я міг оженитися. Дівку я вже маю. Господиня така, що другої такої не знайдеш ні в нашому селі, ні в сусідних.

— Хтож се такий? Чи не Магда? Вона має славу доброї господині.

— Щоби з мене сміялися? Вона ходить як та качка. Її в селі дразнять качкою. Я пишуся Гусак. Як возму Магду, то парубки і дівки будуть складати пісні і співати, як то гусак оженився з качкою. Я мусів би одному парубкови по однім ломити кости. Скінчилось би на тім, що колись всі парубки зробилиби на мене засідку і добре побилиби.

— Отже котру ти собі вибрав?

Павло силкувався скласти таку відповідь, щоби слова „сирота, наймичка, бідна" сплили з язика як найпізніще. Батько, вибубнюючи на столі пальцями австрійський марш, нетерпеливився. Нарешті сказав:

— Твоя відповідь щось не хоче вилізти твоїм горлом. Боїшся, чи соромно тобі? Не відповідай, бо я вже знаю, який ти дурень. Хібаж я не бачив, як ти під плотом вистоював з Катериною, наймичкою нашого сусіда? Хібаж я не бачив тебе під її вікном? Чи ти знаєш, на що я тебе вислав рубати бука? Бо я знав, що ти мені заспіваєш. Послухай, що я тобі скажу. Не перебивай, аж я скінчу. Мого дозволу женитися з такою, що нічого не має, не дам. Не... дам!

— За два роки...

Не перебивай! Я знав, що ти схочеш сказати, отже й мою відповідь вже приготовив. Ти хотів сказати, що й так за два роки будеш повнолітний і ожениться, з якою сам схочеш. Не заборорю, бо право буде за тобою. Я вже тобі сказав, що таке від мене дістанеш, як я тебе оженю, або як мою згоду дам на ту, що ти сам вибереш собі. Як оженишся проти моєї долі, ще й такою, що кромі пари рук вмирати, напишу і до суду дам тобі нічого: ні шматка землі, ніодного хвоста. Не гадай, що по моїй смерти відумерщина прийде тобі. Ще не думаючи вмирати напишу і до суду дам завіщане, яким увесь мій маєток запишу братаничам. З їх зубів не видреш нічого.

— Не лиш вона має пару рук...

— Кажу, не перебивай, аж я скінчу! Я знав, що таке скажеш... що й ти маєш руки, та що во обоє зможете заробити на прожиток власними руками не лиш на батьківськім ґрунті, але й на чужім. Щоби ти не дурився, знаючи, які гіркі ті заробітки на чужім, я тебе вислав рубати бука. Солодко було? Гадаю, що не схочеш так ціле своє життя. А, що буде, як твою Катрю діти обсядуть? Буде їх чимало, бо вона здорова дівка. Я скінчив. Від того, що сказав, не відступлю ні на волос. Тепер говори. Я вислухаю, не перебиваючи.

(Дальше буде).

Чехословацька республика є рільничо-промисловою країною. В самій Чехії рільничий промисл дає удержання лише 29.8 проц. населення, на Мораві 35 проц. На Словаччині жиє з рільництва 60.6 проц., а на **Закарпатській Руси** 67.6 проц. загалу населення. Самостійних рільників і орендаторів є в Чехословаччині 835.000. Одно господарство дає удержання пересічно 6 людям.

—o—

Люди зуживають річно 1 міліярд 250 міліонів кг. кави. Третю частину з того випивають Злучені Держави.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ЖЕРТВИ НАШІ ПІШЛИ НАМАРНО?

Надходять Зелені Свята, а з ними спомин про тих наших борців, що спочивають в могилах. І мимоволі насувається питання: Чи не надармо пролито стільки крови? Бо ясно, що нема чим радіти, коли згадаємо про ті муки, які переходить наш нарід під чужою рукою окупантів. По московських царях прийшли большевицькі чрезвичайки, а по австрійській владі прийшли ляцькі табори смерти, румунська сигуранца й чеські знущання. На перше око видається, що український нарід опинився в ще більшім пеклі ніж до війни.

Та на ділі справа представляється інакше, коли возьмемо на увагу зріст української справи у світі та національне освідомлення українських мас. Дивлячися з того боку, ми бачимо, що відродження української держави по обох боках Збруча було такою епохальною подією, за яку вартувало проливати кров.

Річ ясна, ми були би осягнули далеко більші успіхи, як би ми не були бавилися в ніякі інтернаціональні утопії. Ми гралися за соціялістичні іграшки наших провідників. Але й їх тверду науку нам треба було перейти, бо інакше ми й досі не були би вилічилися з соціялістичної мраковини.

Наша боротьба навчила нас, що можна числити тільки на те, що собі здобудемо власними силами. І вже з того була би велика користь, коли би ми ту науку переводили тепер у життя. А так не є. Ми все ще оглядаємеося, щоби за нас робив хтось другий. До критики ми скорі, а до роботи ні. Ми бачимо, що провідники чи організації ні до чого, а не приглядаємося тому, до чого то ми самі здібні. Вкладок не платимо, до організацій не належимо, не ходимо на віча, концерти, а навіть на наукові виклади. а нарікаємо. Критикуєємо Рідну Школу чи Просвіту, а спитаймо себе, скільки то нас є членами тих інституцій. Маємо Школу Національних Танків, маємо Музичні Студії, а в ній першорядні фахові українські сили, а чи ми їх підпираємо?

Так, українське життя зросло, воно набрало великого розмаху й розголосу, треба тільки не спинювати того руху, що зріс на политій кровю героїв українській ниві. Треба бути більш активними, а наше майбутнє буде світле, а наш нарід засяє у народів вольних колі.

В. Дроботій,
Ню Йорк, Н. Й.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ

Є ним **Володимир Гела,** син Андрія Гели, дяко-учителя в Джерзи Ситі. Він уродився 1902 р. в місточку Мейфілд, Па. Публичну школу укінчив в Пассейк, Н. Джерзі, гайскул в Филаделфії, Па, а побирав трирічний курс журналістики в Оберлин Коледж (Огайо). В році 1923. був відвічальним редактором американського двотижневика "West Palm Beach News" у Флориді і тижневника "San Sousi Times". На трирічний курс правничої школи ходив в Нюарку, і дня 3. червня ц. р. отримав дипльом як "Bachelor of Law".

Володимир Гела володіє українською мовою в письмі й слові. Цікавиться українськими справами та писав про них тераз у часописах, яких був редактором.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

АНСОНІЯ, КОНН.

Шевченкове Свято.

Як що року, так і цього наші українські громади, Ансонія й Дербі, відсвяткували в неділю, дня 6 квітня, 69 річницю смерти нашого незабутнього ґенія Тараса Гр. Шевченка.

Свято відкрив від імени льокального комітету о. А. Ротко. Відтак мішаний хор під управою дякоучителя Р. Ґвоздевича відспівав американський гимн і ряд композицій М. Гайворонського, Стеценка, Нижанковського і инших. Спів переплітано короткими, але гарними декляціями з творів Шевченка, а молоденький скрипак Ґвоздевич, при акомпаніяменті піяністки панни Юлії Баволяк, відограв гарно вязанку українських пісень.

Святочну промову виголосив Омелян Ревюк, редактор „Свободи".

о. Ротко в короткій промові візвав присутних до зложення жертв на оборону Галичини, Рідну Школу і инші пожиточні цили. На ці слова зложили по 5 дол.: о. А. Ротко, Г. Патинок і Анна Зборівська; по 2 дол.: А. Зиновяк, І Радзіх, А. Мерещак, Д. Домерецький, П. Тута, о. Нижанковський, А. Бундзяк, В. Калина і Т. Захарієвич; По 1 дол.: І. Шуран, А. Лесняк, А. Струк, Е. Кл-нцко, С. Шуран, О. Сидор, А. Падло, Т. Стадник, Т. Королишин, К. Шінґера, В. Глива, А. Забовська, В. Вавро, Д. Сидоряк, І. Андрушко, Я. Коротащ, І. Патуляк, І. Литвин, Р. Ґвоздевич, М. Захарієвич, А. Ґиба, О. Ревюк, М. Стіфенсон, М. Брухівський. Разом зібрано $61.45. Зі вступного було $55.65, зі спродажі книжок і календарів Рідної Школи $18.25. Разом $135.35.

Хор відспівав „Ще не вмерла Україна" і присутні розійшлися.

—о—

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

З діяльности Стейтової Орґанізації.

Стейтова орґанізація одержала вже свій чартер і має свою печатку. Досі приступило до організації 13 місцевостей з своїми товариствами в силі около 5,000 членів. Товариства зложили по $5 як річну вкладку на піддержання організації. Придбано річно 27 передплатників для „Сурми". При помочі Стейтової Організації заложено 5 Українсько-американських Горожанських Клюбів, а то: в Ансонії, Ню Гейвен, Бриджпорт, Стемфорд і Денбурі. Стараємося рівнож влаштувати в Ню Бриттен стейтове віче.

Спільні наради Стейтової Організації відбудуться дня 22. червня в годині 1-ій пополудні в Ню Гейвен у церковній галі при 123 Парк улиці. Товариства повинні прислати своїх відпоручників точно на означений час, бо в 6 годині вечером відбудуться іспити шкільних дітей.

Вже крайна пора, щоби всі наші громади зацікавилися Стейтовою Орґанізацією і відносилися до неї з довірям, бо одна нас мати родила, а тільки наша сліпота доводить нас до роздорів і незгоди.

Можемо ділитися на партії, але можемо йти спільно, коли ходить про загально-народну справу.

М. Довгий, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БЕЙОН, Н. ДЖ.

На народні потреби.

В укр. греко-кат. церкві Пречистої Діви Марії зібрано підчас Великодних Свят на Писанку для Рідної Школи $17.26.

З концерту в память Т. Шевченка було чистого доходу $10, які призначено для політичних вязнів.

Разом вислано до Обєднання $27.26.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

З свяченого на інвалідів.

На свяченім, влаштованім з рамени Українського Народного Дому, згадали бондовці й за рідний край і наших нещасних інвалідів. Громадяни Пасічник і Гриничак занялися збіркою і зібрали $51,05, які відослано до Обєднання з призначенням для інвалідів.

За Уряд: **В. Левчик, І. Пілат, П. Остапчук.**

НЮ БРИТЕН, КОНН.

На „Сурму".

Щоби допомогти бойовій пропаґанді, переведено збірку на пренумерату часопису „Сурма". Зібрано $15, які відослано до Обєднання для пересилки, куди належить.

М. Тимчишин.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На Рідний Край.

З розпродажі книжок „За океаном" зібрано $9, а з календарів „Рідної Школи" $5.26. Разом на Рідну Школу $14.26.

Громадянин Петро Свинчак жертвував $5 на бойову орґанізацію.

Разом вислано до Обєднання $19.26.

о. Л. Кушнір.

ШИКАҐО, ІЛЛ.

З забави на охорону молоді.

При святочній забаві зібрано на поклик гром. Ю. Небора $10, які вислано до Обєднання з призначенням на охорону наших дітей і молоді.

СТАЛІ ЦІНИ НА... ЖІНОК.

Московська „Правда" повідомляє, що в Туркестані по давньому відбувається торговля жінками. На тому тлі повстала навіть оригінальна „клясова боротьба" між богачами і бідаками. Ціна жінки — пише „Правда" — доходить тепер до 60 тисяч рублів або 60 верблюдів. Убогіші люде, самособою, не можуть собі позволити на такий видаток і мусять виректися жінки. Зате богачі, купуючи собі кілька жінок, торгують ними і збогачуються на них. Дійшло до того, що в Хереземському окрузі під напором нужди установлено сталу ціну у висоті 90 рублів. Але це не дало сподіваних вислідів. Богачі не додержували тої норми та платили дальше стільки, скільки позволяла їм кишеня. Під впливом збільшеного попиту на жінки торговля ними переміняється в найстрашнішу спекуляцію. Жінки покидають своїх убогих чоловіків, а розводи сталися буденним явищем. Хабарництво процвітає в застрашаючий спосіб, а хабарі беруть не лише судді, але також делеґатки жіночого відділу (женотдел-у).

—Ш—

НАЙСТАРШИЙ КАЛЕНДАР НА СВІТІ.

Найстарший календар на світі найшли в Єгипті в палаті Рамзеса Меямуна. Дві камінні плоскорізьби містять назви місяців і днів. На думку астронома Бійо календар цей походить із 3285. року перед Хр.; цебто числить більше як 5000 літ. Обчислення на цьому календарі доказують, що вже старинні Єгиптяне мали високо розвинену астрономічну науку.

Єне Валео.

ЕКЗЕКУТОР.

Дзвінок задзвонив. Мельтиц умів пізнати, хто до нього дзвонить: хто з приятелів, свояків і вірителів. Із дзвонення міг як найдокладніше ствердити, хто до нього прийшов. І ще ніколи не помилився. Із теперішнього дзвонення пізнав, що перед дверми стоїть судовий екзекутор. Мельтиц вийшов до ждальні та відчинив двері. І справді був це екзекутор. Мельтиц привитався голосно з гостем.

— А, нарешті ви знову тут!

— Коли ви так тужно вижидаете мене, то певно хочете заплатити?

— Навіть і не сниться мені! Як ви це собі уявляете, що я хочу заплатити?

— Тож чому ви так нетерпеливо ждали на мене?

— Я хотів вам сказати, щоби ви вже вкінці забрали зафантований стіл і канапу... Гадаю, що ви прийшли задля того, щоби забрати ті річи.

— Алеж, пане Мельтиц...

— Ніяке „але"... Вже минуло шість тижнів відколи ви зафантували ті річи, а вони все ще в мене... Не хочу держати довше в себе чужих річей. Моя терпеливість вичерпалася.

— Це дійсно смішне. Я нічого не забираю, а ви говорите в такім тоні до мене.

— Я сказав, що ви мусите забрати ті річи! Колиж не зробите цього нині, я скажу винести стіл і канапу на подвіря... Ви їх зафантували, заберіть їх собі! Гадаете, що я буду передержувати чужі річи Бог зна доки?! Кажу вам іще раз, коли зараз не заберете їх, то завтра рано застанете ті ваші річи на долі на подвірю і я не беру за них ніякої відповідальности... Це дійсно дивні вимоги, щоби я чужі річи перетримував цілими тижнями, а навіть місяцями. Що я з того маю? Нічого... Абож то в мене публичний склад або ліцитаційний дім, що ви з моєї хати робите склад?

— Інші були би раді...

— Я не радий, я дякую за такі радощі... Коли деінде даете меблі на склад, мусите платити за це. А я маю даром перетримувати ваші річи в моїй хаті... Кажу вам зовсім поважно, що завтра скажу повиносили ці річи на подвіря.

— Любий пане, та потерпіть іще трохи...

— Ні, довше, не можу... Вже досить!

— Бачите, пане Мельтиц, ви також просили вже в мене маленької прислуги. І я вам відложив реченець платности...

— Це неправда, ви власне відмовили мені... Чи заберете ваші річи ще нині?

— Не можу, пане. При найліпшій волі не можу. Склади переповнені... Навіть голка не протиснеться вже там.

Мельтиц поклепав екзекутора по рамени:

— То добре, не хочу вам робити прикрости, тому, що ви вже й так у такім клопоті, що ніде не можете найти місця для зафантованої обстановки. То я ще підожду вам.

Екзекутор вдячно стиснув руку панові Мельтицові:

— Дякую вам, паночку! До таких добрих людей я все радо заходжу.

— Ну, коли так, то сподіюся, що незабаром знову колись навідаетеся до мене, пане екзекутор.

ПЕС, ЩО ВИПЛЬОВУЄ ПЕРЛИ.

В поїзді Орієнт-експресу, який їхав до Царгорода, виконано незвичайну крадіж. Одній з подорожних, графині Бельмонт, пропав нашийник перел, вартости 10 тисяч долярів. Поліція, як ревідувала поїзд на румунській стації Брашо (Германштад), побачила в переділі І. кляси незвичайну сцену: пес випльовував на долоню свого пана одну перлу за другою. Коли поліція зажадала пояснення щодо „поведення" пса, почула у відповідь від власника пса, цирковoго актора, що його чотироніжний товариш на взір струса проковтуе лискучі предмети, але й на взір марабу може це, що мае в жолудку, назад вертати устами. Запровадили пса і його пана на поліцію, де мали ствердити, чи пес із власної волі, чи на приказ пана робить такі штуки. Графиня Бельмонт гладила пса підчас подорожі й кормила його, то він при пращанні видно... проковтнув нашийник.

КЛЮБ НЕЩАСЛИВИХ ЧОЛОВІКІВ.

У Мадриді (столиці Еспанії) повстав клюб нещасливих чоловіків. Статут клюбу каже м. и.: „Коли тебе зрадить жінка вперше — то є її вина, колиж другий раз — то твоя. Ніколи ніхто не є так залюблений, як собі уявляе. Чи годиться оженитися з жінкою гарною, чи з такою, яка вміє варити.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.